

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A magánvádas eljárás elsőfokú bírósági eljárást megelőző részének sajátosságai

Szerző:

dr. Kállai Kitti

Nagykátán, 2021. április 25.

I. Bevezető gondolatok

A büntetőjog, de még inkább a büntető eljárásjog kialakulásának kezdetekor sor került annak felismerésére, hogy bizonyos bűncselekmények megvalósításakor az eljárás megindítása és lefolytatása olykor jelentősebb mértékben sújtja a sértettet, mint az elkövetőt.¹ Amint arra Balogh Jenő is utalt, ha már az állam nem tudta megakadályozni a jogrend megsértését, legalább azt el kell érnie, hogy a sértett szerencsétlenségét azáltal ne fokozza, hogy annak akarata ellenére bűnvádi eljárást kezdeményez. A magánindítványos bűncselekmények meghatározásakor tehát elsődlegesen a sértett érdekeire voltak figyelemmel, kimondva, hogy esetenként a sértett kíméletének szempontja „háttérbe szorítja a büntetés szükségességét.”²

A magánvádas eljárás lehetőségét az Alkotmánybíróság szerint az a felismerés indokolja, hogy „a magánszférába történő büntetőjogi beavatkozás egyes esetekben nem a leghatékonyabb módja a sértett és a terhelt közötti konfliktus megoldásának”.³ Vannak olyan bűncselekmények, amelyek esetén - bár a magyar büntetőjog az eljárásjogi legalitás elvét követi - lehetőséget kell teremteni a passzív alany (sértett) számára, hogy eldönthesse, kívánja-e a tettes megbüntetését.

A jelenleg hatályos büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) értelmében az ügyész a közvádló, aki bűncselekmény elkövetése esetén elrendeli a nyomozást, vádat emel és a vádat a bíróság előtt képviseli. Ez alól jelent kivételt a magánvádas eljárás, amikor a törvény meghatározott bűncselekményeknél az eljárás megindítását a sértett nyilatkozatától, magánindítványától teszi függővé, és ezzel egyben a vád képviselét is a sértettre bízza.

A tanulmány a hatályos Be. huszadik részében szabályozott magánvádas eljárás úgymond elsőfokú bírósági eljárást megelőző részének speciális szabályait veszi górcső alá, kitérve ezen külön eljárás sajátosságaira, így arra, hogy hogyan is indul meg ezen eljárás, a sértett ezen eljárásban betöltött szerepére, a magánindítvány és magánvád jelentőségére, milyen bűncselekmények esetében van egyáltalán helye az eljárás lefolytatásnak, a bíróság teendőire és a személyes meghallgatásra.

---

¹ Belovics Ervin - Gellér Balázs - Nagy Ferenc - Tóth Mihály: Büntetőjog I., Általános rész, A 2012. évi C. törvény alapján. HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Digitális Tankönyvtár.

² Balogh Jenő: A sértett fél jogköre a büntetőjogban. A sértett fél indítványára büntetendő cselekmények tana.

³ 666/B/2003. AB határozat, 40/1993. (VI. 30.) AB határozat

II. Magánvádas eljárás általános szabályai

A jelenleg hatályos Be. Huszadik Részében a külön eljárások között a CIV. fejezetében rendelkezik a magánvádas eljárás szabályairól. A Be. a korábbi a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénnyel egyezően rögzíti, hogy a magánvádas eljárásban irányadóak a Be. rendelkezései, ugyanakkor azokat a fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.⁴

Ezen külön eljárás sajátosságainak, annak is az elsőfokú bírósági eljárást megelőző részének bemutatása előtt indokolt tisztázni, pár alapfogalmat, mi is az a magánindítvány, milyen bűncselekmények esetében van helye magánvádas eljárás lefolytatásának, ki a magánvádló, mi is az a viszonyvadás.

1. A magánindítvány

A büntetőeljárásban a nyomozás alapja a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó információ. Ez lehet olyan adat, amit a nyomozó hatóság hivatali minőségében szerez meg, de lehet feljelentésből és a magánindítványból származó is. A bárki által megtehető feljelentéssel szemben a magánindítványt a törvényben meghatározott bűncselekmények esetén csak az arra feljogosított személy terjesztheti elő. Ezek a meghatározott bűncselekmények egyrészt a magánvádas, másrészt pedig bizonyos, törvény által megjelölt közvádas bűncselekmények. Minden magánvádas bűncselekmény egyben magánindítványra üldözendő, de nem minden magánindítványra induló büntetőeljárás lesz egyben magánvádas eljárás.⁵

Magánindítványra üldözendő bűncselekmények:

- a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő könnyű testi sértés vétsége,
- a Btk. 212/A. § (1) bekezdésébe ütköző kapcsolati erőszak vétsége,
- a Btk. 218. §-ába ütköző egészségügyi önrendelkezési jog megsértésének büntette,
- a Btk. 221. §-ába ütköző magánlaksértés valamennyi alakzata,

---

⁴ Be. 762.§ (1) bekezdése

⁵ Dr. Kiss Anna: A sértett szerepe a büntetőeljárásban. Országos Kriminológiai Intézet. 2018. 139. o.

- a Btk. 222. §-ába ütköző zaklatás valamennyi alakzata,
- a Btk. 223. §-ába ütköző magántitok megsértésének vétsége,
- a Btk. 224. §-ába ütköző levéltitok megsértésének valamennyi alakzata,
- a Btk. 225. §-ába ütköző kiszolgáltatott személy megalázásának valamennyi alakzata,
- a Btk. 226. §-ába ütköző rágalmazás vétsége,
- a Btk. 226/A. §-ába ütköző becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítésének vétsége,
- a Btk. 226/B. §-ába ütköző becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatalának valamennyi alakzata,
- a Btk. 227. §-ába ütköző becsületsértés vétsége,
- a Btk. 228. §-ába ütköző kegyeletsértés vétsége,
- a Btk. 196. § (1) bekezdésébe ütköző szexuális kényszerítés büntette,
- a Btk. 197. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző szexuális erőszak büntette,
- a Btk. 205. § (3) bekezdésébe ütköző szeméremszétség vétsége⁶,
- a lopás, a rongálás, a sikkasztás, a csalás, az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás, a hűtlen kezelés, a jogtalan elsajátítás, illetve a jármű önkényes elvétele, ha az elkövető a sértett hozzátartozója, feltéve, hogy az elkövető egyúttal nem a sértett gyámja vagy gondnoka is⁷.

Amennyiben a becsületsértést rendvédelmi szerv tagjának sérelmére követik el, akkor a bűncselekmény nem minősül magánindítványra üldözendőnek, hanem hivatalból üldözendő.⁸

A magánindítvány a sértett büntethetőség feletti diszponálási jogát testesíti meg.⁹ A Btk. 31. § (1) bekezdése értelmében a büntető anyagi jog által meghatározott körben a bűncselekmény elkövetője kizárólag magánindítványra büntethető, amely áttöri a hivatalbóli eljárás elvét és a

⁶ Btk. 207. §-a a sértett kíméletére, azaz arra figyelemmel, hogy a büntetőeljárás során a sértett akaratával ellentétesen ne legyen kitéve másodlagos viktimizációnak, a Btk. magánindítvány előterjesztését követeli meg a szexuális kényszerítés alapesete, a szexuális erőszak első két alapesete, valamint az objektív jellegű szeméremszétség esetén. Kiemelendő, hogy az 1978-as Btk.-val ellentétben a szexuális visszaélés (megrontás) valamennyi alakzata hivatalból üldözendővé vált, valamint hivatalból üldözendő lett a tizenkét év alatti személy sérelmére konszenzuális magatartással elkövetett szexuális erőszak is. E változás hátterében az áll, hogy a vonatkozó, a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2011. december 13-i 2011/93/EU irányelve a tizennyolc év alattiak sérelmére elkövetett

A magánindítvány követelménye alól kivételt is megfogalmaz a törvény: nem szükséges magánindítvány, ha a releváns nemi bűncselekménnyel összefüggően más hivatalból üldözendő bűncselekményt is elkövettek. A magánindítvány követelménye alóli kivételt megalapozó bűncselekményi összefüggés jöhet létre például a súlyos testi sértéssel vagy a személyi szabadság megsértésével.

⁷ Btk. 382. §

⁸ Btk. 231.§ (2) bekezdése

⁹ 95/2008. (VII. 3.) AB határozat

bűncselekmény tárgyi súlya, jellege, vagy a sértett és az elkövető közötti kapcsolatra tekintettel a sértett magánautonómiájának fokozott kímélete érdekében a büntetőeljárás megindítása és lefolytatása (de nem befejezése) kérdésében a sértett számára biztosít döntési lehetőséget.¹⁰

A magánindítvány jogintézmények egyik jogpolitikai indoka, hogy a jogalkotó a sértett belátásra bízta, hogy kíván-e eljárást indítani vagy nem, amennyiben a cselekmény nem okozott számára olyan nagy sérelmet. Ezek a cselekmények kisebb fokban veszélyesek a társadalomra.¹¹

A Be. egyértelműen kimondja, hogy magánindítványnak kell tekinteni a magánindítvány előterjesztésére jogosult feljelentését és bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja.¹²

A Btk. alapján a magánindítvány előterjesztésére (általában) a sértett jogosult.¹³ Ha a sértett nem rendelkezik büntetőeljárás cselekvőképességgel, úgy a Btk. 31. § (2) bekezdése értelmében elsősorban a sértett törvényes képviselője terjesztheti elő a magánindítványt azzal, hogy arra a polgári jog szabályai szerint korlátozottan cselekvőképes kiskorú sértett, továbbá a gyámhatóság is jogosult.

A sértett halála esetén általánosságban a hozzátartozója terjesztheti elő a magánindítványt¹⁴, de a Btk. 218. § (2) bekezdésébe ütköző egészségügyi önrendelkezési jog megsértésének büntette esetén a jogosulti kör az Eütv.-ben meghatározott, nyilatkozatra jogosult személlyel, illetve az elhalt örökösével, míg kegyeletsértés esetén az elhalt örökösével is kiegészül¹⁵.

Nem természetes személy sértett megszűnése esetén a Be. 52. § (3) bekezdése alapján a jogutód terjesztheti elő a magánindítványt. Ha többen is jogosultak a magánindítvány előterjesztésére, a bármelyikük által - egyébként szabályszerűen - előterjesztett magánindítvány hatályosnak minősül.

---

¹⁰ Kommentár a Be. 378.§-hoz

¹¹ dr. Fekete-Lupcsa Anita: A magánvadás eljárás. In. https://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/fekete-lupcsa_anita_a_maganvadas_eljaras%5bjogi_forum%5d.pdf

¹² Be. 378. § (2) bekezdése

¹³ Btk. 31. § (2) bekezdése

¹⁴ Btk. 31. § (4) bekezdése

¹⁵ Btk. 231. § (3) bekezdése

Bár a magánindítvány hiánya a büntetőeljárás mellett nem a cselekmény büntetendőségének, hanem az elkövető büntethetőségének akadályát képezi, a magánindítványt attól a naptól számított egy hónapon belül lehet előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekményről tudomást szerzett.¹⁶ A magánindítványra jogosult korábbi nemleges nyilatkozata ellenére a törvényes határidőn belül hatályos magánindítványt tehet.¹⁷

Ha a nyomozás során derül ki, akár a cselekmény helyes minősítésének megállapítása, akár az elkövető személyének felderítése útján, hogy a bűncselekmény magánindítványra üldözendő, akkor az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság köteles az arra jogosultat a magánindítvány tárgyában nyilatkozattételre felhívni. Vagyis ebben az esetben a magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, és a magánindítvány előterjesztésének határidejét a felhívás közlésétől kell számítani.

A magánindítványra üldözendő bűncselekményeknél (nemi erkölcs elleni bűncselekmények, hozzátartozó részéről elkövetett vagyon elleni bűncselekmények), a sértett csupán arról dönthet, hogy kívánja-e az elkövető megbüntetését: az ettől függően meginduló eljárás azonban a továbbiakban hivatalból folyik.¹⁸

A magánindítvány előterjesztésének határideje a magánvádra üldözendő bűncselekmények esetén jogvesztő, a közvádra üldözendő bűncselekmények esetén elmulasztása miatt igazolással lehet élni¹⁹, de a magánvádas eljárásban, kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmazás vagy becsületsértés esetén a Be. 763. § (2) bekezdése alapján a sértett viszonvádként az ügydöntő határozat meghozataláig akkor is érvényesíthet büntetőjogi igényt, ha a magánindítvány előterjesztésének határideje lejárt.

A határidő számítását, lejárátát a sértett halála vagy megszűnése nem befolyásolja, bár a Be. 378. § (5) bekezdése ezt csak természetes személy sértett vonatkozásában rendezi, de a sértett - magánindítvány tekintetében - jogutódja a még nyitva álló határidő alatt terjesztheti elő a magánindítványt akkor is, ha a sértett nem természetes személy.

---

¹⁶ Be. 378.§ (3) bekezdése

¹⁷ BH.1987. 422.

¹⁸ 40/1993. (VI. 30.) AB határozat

¹⁹ Be. 378.§ (6) bekezdése

2. A magánvádló

A sértett a büntetőeljárás folyamatában különféle jogi pozíciókat tölthet be. Jogi helyzetének megfelelően lehet sértett, feljelentő, polgári jogi igényt érvényesítő (magánfél), magánvádló, pótmagánvádló, viszonvádló, továbbá tanú.²⁰

A Be. 53. § (1) bekezdése a büntetőeljárásban részt vevő személyekről rendelkező Harmadik Rész körében, a sértettről rendelkező fejezetben határozza meg a *magánvádló* fogalmát.²¹ Magánvádló a törvényben felsorolt bűncselekményeknek az a sértettje, aki a vádat képviseli, feltéve, hogy az elkövető magánindítványra büntethető. Mindebből alapvetésként következik, hogy a magánvádló minden esetben a bűncselekmény sértettje. Ugyanakkor értelemszerűen nem minden bűncselekmény esetében lehet helye magánvádnak, hanem kizárólag a Be. 53. § (1) bekezdés a) - b) pontjaiban felsorolt bűncselekményeknél. A Be. továbbá különbséget tesz természetes és nem természetes sértettek között úgy, hogy külön utal rájuk az „aki”, illetve az „ami” szóval. Ezzel tisztázva, hogy a magánvádas bűncselekmények közül melyiket lehet természetes személy sértett és melyiket nem természetes személy sértett sérelmére elkövetni.

A Be. 53. § (3) bekezdése a korábbi szabályozástól eltérően kizárólag az igazságszolgáltatás során eljáró személyek (bíró, ügyész és rendvédelmi szerv tagja) sérelmére elkövetett becsületsértés és rágalmozás bűncselekményeit utalja a közvadra üldözendő bűncselekmény körébe.²² A Be. miniszteri indoklás szerint minden hivatalos személy esetére történő kiterjesztés a továbbiakban nem indokolt, és a jogalkalmazás során az egyéb hivatalos személyekkel kapcsolatos ilyen jellegű bűncselekmények közvadás eljárásban való elintézése bonyolult jogértelmezési helyzeteket, illetve indokolatlan munkaterhet okoz.

---

²⁰ Herke Csongor: Büntető eljárásjog. Egyetemi jegyzet. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Pécs, 2018. 18.o.

²¹ A magánvádló az a sértett, aki könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmozás, becsületsértés, kegyeletsértés vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése, vagy amely magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmozás, becsületsértés vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése esetén a vádat képviseli, feltéve, hogy az elkövető magánindítványra büntethető.

²² A becsületsértés és a rágalmozás közvadra üldözendő, ha bíró, ügyész vagy rendvédelmi szerv tagjának sérelmére, annak hivatalos eljárása alatt, illetve emiatt követik el.

Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az 1998-as Be. rendelkezéseitől eltérően nem a magánvádlóra vonatkozó szabályok körében került sor a jogutódlás esetére vonatkozó jogosultság meghatározására, így a sértetti jogutódlásra vonatkozó általános szabályokat kell alapul vennünk.²³

A jelenleg hatályos Be. 2021. január 1. napjától az 53. §-t két új bekezdéssel egészítette ki a személyes megjelenési kötelezettséggel összefüggésben. A Be 53. § (4)-(5) bekezdése értelmében, ha a magánvádló tartós, súlyos betegsége miatt nem képes személyes megjelenési kötelezettségének eleget tenni, helyébe törvényes képviselője vagy meghatalmazott képviselője léphet. Ha a (4) bekezdésben meghatározott esetben nem lép képviselő a magánvádló helyébe, és a magánvádló idézés ellenére személyes megjelenési kötelezettségének nem tesz eleget, úgy kell tekinteni, hogy a feljelentést visszavonta, a vádat ejtette vagy a fellebbezést visszavonta.

3. Viszonvád

További érdekes momentum a magánvadás eljárások kapcsán a viszonvád. Hogy ez mit is takar? Előforduló kérdés, hogy ha kaptam egy pofont és visszaadtam, akkor lehet, hogy én is vádlott leszek és el fognak ítélni?

Gyakran előfordul, hogy a felek kölcsönösen bántalmazták, vagy rágalmazták egymást, de csak az egyik tesz feljelentést. Ekkor a másik fél viszonvádat jelenthet be.

A magánvadás eljárás speciális szabályai közé tartozik a viszonvád emelésének lehetősége. Magánvadás eljárásban a Be. 763. §-ában meghatározott körben a vádlottnak lehetősége van viszonváddal élni. Viszonvádról akkor beszélünk, ha kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmazás vagy becsületsértés esetén a vádlott a magánvádló ellen vádat emel. A vádlott indítványozhatja azt is, hogy a bíróság viszonvád keretében bírálja el az e bűncselekményekkel kölcsönösen elkövetett becsületsértés szabálysértését.²⁴ Vagyis ilyenkor a pozíciók megkettőződnek a magánvádló egyben vádlói pozícióba is kerül és fordítva, azaz ezzel két magánvádló és két vádlott szerepel az eljárásban. Viszonvád esetében tehát mindkét fél magánvádló, egyben vádlott is, így a

---

²³ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

²⁴ Be. 763. § (1) bekezdése

magánvád tekintetében a magánvádlói jogosultságok, míg a viszonyvád tekintetében a vádlotti jogok illetik meg, és a vádlotti kötelezettségek terhelik a feleket. Amennyiben a magánvádló képviselővel jár el, akkor ugyanez igaz a magánvádló képviselőjére is, miszerint a magánvádlói minőséghez kapcsolódóan a képviselő jogállása, míg a vádlott minőséghez kapcsolódóan a védő jogállása illeti meg, természetesen csak abban az esetben, amennyiben a meghatalmazás mindkét pozícióra vonatkozó képviseletre vonatkozik.

Kiemelést érdemel, hogy amennyiben az ügyész az elkövetővel szemben végül közvádra üldözendő bűncselekmény miatt emelt vádat (például: súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatt), úgy kölcsönös elkövetésre hivatkozással könnyű testi sértés vétsége miatt viszonyvádnak nincs helye.²⁵

A viszonyvádnak az ügydöntő határozat meghozataláig van helye, tágítva a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidőt, miszerint abban az esetben is előterjeszhető, ha egyébként a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidő már lejárt, ugyanakkor a büntethetőség elévülése értelemszerűen kizárja a viszonyvád előterjeszhetőségét.²⁶

Nem lehet a viszonyvád tárgyává tenni olyan cselekményt, amely tekintetében a bíróság már külön eljárást megszüntető végzést hozott.²⁷

4. Általános szabályok

A jelenleg hatályos eljárási törvény egyértelműen rendelkezik arról, hogy mikor nincs helye ezen külön eljárásnak.

Magánvádas eljárásnak nincs helye, ha

a) a feljelentett vagy a terhelt *fiatalkorú*²⁸,

---

²⁵ EBH2006. 1500. Amennyiben az ügyész a nyolc napon belül gyógyuló sérülés esetén az elkövetővel szemben súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatt emelt vádat, kölcsönös elkövetésre hivatkozással könnyű testi sértés vétsége miatt viszonyvádnak nincs helye

²⁶ Be. 763.§ (2) bekezdése

²⁷ BH1994. 297.

²⁸ Be. 678. § (5) bekezdése értelmében a fiatalkorú elleni büntetőeljárásnak kizárólag közvádra van helye, a magánvádra üldözendő bűncselekmények esetében az eljárást a közvádas eljárás szabályai szerint kell lefolytatni, melyben az ügyészség jár el.

b) a bűncselekmény *katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik*²⁹, vagy

c) a feljelentett vagy a terhelt az általa elkövetett *magánvádra üldözendő bűncselekménnyel egyidejűleg közzvádra üldözendő bűncselekményt is elkövetett, és az elkülönítés nem lehetséges*³⁰.

A magánvádas eljárásban továbbá a Be. kizárja a közvetítői eljárás lehetőségét³¹. A törvényhozói indoklás szerint a közvetítői eljárás célja és módja nem egyeztethető össze a magánvádas eljárással. Míg a közvetítői eljárás lényege éppen az, hogy a klasszikus büntetőjogi közhatalmi szereplőktől független harmadik személy bevonásával rendezze konfliktusát a sértett és a terhelt, addig a magánvádas eljárásban a sértett éppen a büntetőjogi közhatalom közreműködését igényelve kéri az elkövető megbüntetését, egyben vádlói szerepben saját maga is a büntető jogszolgáltatás részesévé válik, így közvetítői eljárás alanya nem lehet.³² Ezen kívül a magánvádas eljárásnak szabályozott része a felek közötti békítést célzó eljárás, a személyes meghallgatás, melynek keretében a bíróságnak meg kell kísérelnie a felek békítését, aminek következménye lehet, hogy a feljelentő visszavonja a feljelentését. Kétségtelen, hogy a feljelentő nem kötheti feltételhez a feljelentés visszavonását, ez azonban nem jelenti azt, hogy a feljelentett önként nem térítheti meg a feljelentő kárát, vagy más módon azt nem teheti jóvá. Amennyiben pedig a személyes meghallgatáson a felek békítése eredményre vezet, annak eljárásjogi következménye az eljárás megszüntetése lesz, így a közvetítői eljárás lehetősége emiatt is szükségtelen.³³

A Be. 762. § (3) bekezdése kiemeli, hogy a magánvádas eljárásban a magánvádlót a sértett jogain kívül a vád képviselőjével járó jogok illetik meg az általa emelt vád tekintetében. Kötelezettségei pedig kibővülnek azzal, hogy a vádlott bűnösségének bizonyítása a magánvádlót terheli.

---

²⁹ Be. 700. § (5) bekezdése alapján katonai büntetőeljárásnak csak közzvádra van helye, magánvádra üldözendő bűncselekmény esetében az ügyészség jár el.

³⁰ Valóságos alakú halmaztat esetén. Tipikusan ilyen, amikor a garázdaság mellett az elkövető cselekménye könnyű testi sértés vétségét is megvalósítja.

³¹ Be. 762. § (5) bekezdése

³² Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

³³ BH2007. 149.

III. Magánvádas eljárás megindításának alapja

A magánvádas eljárás feltételeit tekintve:

Pozitív (konjunktív) feltételek:

- a törvényben megjelölt hét bűncselekmény valamelyike forog fenn (könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés, kegyeletsértés, a becsület csorbítására alkalmas hamis hang vagy képfelvétel készítése),
- az elkövető magánindítványra büntethető (nem közvádra vagy kívánatra).

Negatív feltételek:

- a terhelt nem lehet katona,
- a terhelt nem lehet fiataikorú.³⁴

A magánvádas eljárás *feljelentésre* indul meg³⁵. A feljelentés egyben a magánindítványt is tartalmazza. A sértettnek a magánindítványt, vagyis, hogy kéri az elkövető felelősségre vonását attól a naptól számított egy hónapon belül kell előterjeszteni, amelyen a bűncselekményről tudomást szerzett. A feljelentésben a sértettnek elő kell adni, hogy *ki ellen, milyen cselekmény miatt és milyen bizonyítékok* alapján kéri a büntetőeljárás lefolytatását.

Magánvádas eljárásban nem a magánindítvány, hanem a feljelentés a vád, amelynek tartalmaznia kell a magánindítványt. A vád ezzel felel meg a törvényes vád követelményeinek. Ha ismeretlen kilitű a feljelentett, fogalmilag nincs magánindítvány, következésképpen a magánvád nem törvényes.³⁶

Főszabályként a feljelentést a bíróságon kell megtenni, de természetesen a nyomozó hatóságnál, illetve az ügyészségnél tett feljelentés is megküldésre kerül a bíróság részére. Jelen bírósági titkári gyakorlatomban tapasztaltak alapján a feljelentések nagyrészt a rendőrségen teszik, és így azok az eljárási törvény alapján az ügyészségen keresztül érkeznek a bíróságra. A Be. 379. §-a a feljelentés elintézésének szabályai körében külön kiemeli és szabályozza a magánvádra üldözendő bűncselekmény tekintetében érkezett feljelentések elintézését. Ha magánvádra üldözendő

---

³⁴ Fantoly Zsanett- Budaházi Árpád: Büntető eljárásjogi ismeretek II. Dinamikus Rész. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019. 157. o.

³⁵ Be. 765. § (1) bekezdése

³⁶ EBH2012. B.17.

bűncselekmény esetében a feljelentést a nyomozó hatóságnál tették, úgy a nyomozó hatóság a feljelentést haladéktalanul továbbítja az ügyészséghez. Ebben az esetben, illetve, ha a magánvádló a magánvádas eljárás megindítására irányuló feljelentést az ügyészségen tette meg, az ügyészség a feljelentés az érkezésétől számított három munkanapon belül köteles megvizsgálni és dönteni arról, hogy a vád képviselőjét átveszi-e; ha átveszi, erről a sértettet tájékoztatja; ha nem veszi át, a feljelentést haladéktalanul megküldi a bíróságnak és erről szintén tájékoztatja a feljelentőt³⁷.

A feljelentésben meg kell határozni, hogy a feljelentést ki ellen tették, a tényállásnak és az elkövetőre való utalásnak legalább olyan pontosnak kell lennie, amely alapján az elkövető kiléte vagy a feljelentésből, vagy a nyomozás lefolytatásának eredménye folytán megállapítható. Gyakori, amikor az elkövető kiléte a feljelentő számára nem ismert, ebben az esetben a sérelmes elkövetés leírását olyan módon kell megtennie, hogy az esetleges nyomozás során a feljelentett kiléte legalább elvi lehetőségként felkutatható legyen.³⁸ A feljelentésnek tartalmaznia kell a cselekmény pontos leírását. Figyelemmel arra, hogy a magánvádas eljárásban a magánvádló képviseli a vádat és a bizonyítási teher is rajta van, így a bizonyítékokat is neki kell megjelölnie.

Az illetékesség kapcsán itt utalnék arra, hogy a Be. 21. §-a részletesen rögzíti az illetékességre vonatkozó szabályokat, mely általános szabályokat kell követni a magánvádas eljárásokban is, azzal, hogy a Be. 765. § (3) bekezdése kivételként emeli ki: a magánvádló feljelentése esetén a sértett lakóhelyére nem lehet alapítani a bíróság illetékességét. Fel kell azonban hívni a figyelmet arra, ahogyan a Be.-hez fűzött indoklás is rögzíti: a sértett lakóhelye szerinti bíróság illetékességének kizárása csak arra az esetre vonatkozik, ha az ügy a magánvádló feljelentése alapján, tehát a magánvádló „kezdeményezésére” kerül először a bíróság elé, és nem az ügyészség vádemelése folytán. Ebből az következik, hogy amennyiben az ügyészség korábban vádat emelt, de közvádra üldözendő bűncselekmény hiányában a vádat ejti, és magánvádas eljárásnak van helye, úgy nem kizárt, hogy a magánvádas eljárás az addig eljárt, vagyis adott esetben a sértett lakóhelye szerint illetékes bíróságon folytatódjon.³⁹

---

³⁷ Be. 379. § (4) bekezdése

³⁸ EBH2006. 1395. Törvényes vád hiányában az eljárás megszüntetése indokolt, ha a magánvádló feljelentéséből nem állapítható meg, ki ellen kéri a büntetőeljárás lefolytatását.

³⁹ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

A jelenleg hatályos eljárási törvényben elég bonyolult sikerült annak a kérdésnek a megválaszolása, amikor a sértett ténylegesen magánvádra (pl.: rágalmazás) üldözendő, vagy vitatott közvadra (pl.: testi sértés esetén, mely lehet könnyű vagy súlyos testi sértés) üldözendő bűncselekmény miatt tesz feljelentést.

<p>Közvadás bűncselekmény miatt tett feljelentés esetén</p>	<p>Amennyiben a nyomozó hatóság a feljelentést elutasítja a Be. 381.§ (1) bekezdés g) pontja alapján tájékoztatni kell a sértettet a határozatban az alábbiakról:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a vádat magánvádlóként képviselheti, - magánvádlókénti fellépés feltételeiről, -magánvádló jogaira/kötelezettségeire, - ha a magánindítvány hiányzik, e nyilatkozatot pótolni kell. 	<p>Ha a sértett magánvádlóként lép fel, és ügyészség a vád képviselését nem veszi át, ügyészség továbbítja a feljelentést a sértett nyilatkozatával és az ügyirattal együtt a bíróságnak 8 napon belül.</p> <p>Ha a sértett a feljelentést elutasító határozat ellen panasszal él:</p> <ul style="list-style-type: none"> - magánvádlóként már nem léphet fel, - panasz elutasítása esetén pótmagánvádlóként léphet fel a Be. 790.§ (1) bek. a) pontja.
<p>Közvadás bűncselekmény miatt tett feljelentés alapján a büntetőeljárás meg is indul</p>	<p>Ha a nyomozó hatóság az eljárást megszünteti a Be. 398.§ (1) bekezdés i) pontja alapján tájékoztatni kell a sértettet a határozatban az alábbiakról:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a vádat magánvádlóként képviselheti, - magánvádlókénti fellépés feltételeiről, -magánvádló jogaira/kötelezettségeire, - ha a magánindítvány hiányzik, e nyilatkozatot pótolni kell. 	<p>Ha a sértett magánvádlóként lép fel, az ügyészség továbbítja a feljelentést a sértett nyilatkozatával és az ügyirattal együtt a bíróságnak 8 napon belül.</p> <p>Ha a sértett az eljárást megszüntető határozat ellen panasszal él</p> <ul style="list-style-type: none"> - magánvádlóként már nem léphet fel, - panasz elutasítása esetén pótmagánvádlóként léphet fel a Be. 790.§ (2) bek. a) pontja alapján.
<p>Magánvadás bűncselekmény miatt tett feljelentés esetén</p>	<p>A nyomozó hatóság a feljelentést megküldi az ügyészségnek, az ügyészség 3 munkanapon belül - ha nem merült fel közvadás bűncselekmény gyanúja - a feljelentést haladéktalanul továbbítja a bíróságnak és erről a feljelentőt tájékoztatja.</p>	
<p>Közvadás és magánvadás bűncselekmény is felmerül</p>	<p>Ha a közvadás bűncselekménnyel <i>valóságos alaki halmazatban</i> magánvadás bűncselekmény is van (pl. garázdaság + könnyű testi sértés)</p> <ul style="list-style-type: none"> - elkülönítésnek helye nincs, hiszen egy magatartással valósult meg a két bűncselekmény, - magánvadás eljárásnak helye nincs Be. 762.§ (2) bek. c) pont, - közvadás eljárás szabályait kell alkalmazni. 	<p>Ha a sértett bármikor úgy nyilatkozik, hogy a terhelt megbüntetését nem kéri</p> <ul style="list-style-type: none"> - az ügyésznek meg kell szüntetni az eljárást a magánvadás bűncselekmény miatt [Be. 764.§ (7) bek.], - a bírósági eljárás során a vádat ejteni kell [Be. 539.§ (1) bek. c) pont], - sértett ezen esetekben pótmagánvádlóként nem léphet fel [Be. 787.§ (3) bek.

		h) pont]. Ha a nyomozó hatóság megszünteti az eljárást a sértett panasszal élhet és a panasz elutasítása esetén pótmagánvádlóként felléphet.
--	--	---

Az fenti táblázat azt foglalja össze és szemlélteti, hogyan alakul a feljelentés, illetve büntetőeljárás sorsa amennyiben a sértett közvadás bűncselekmény miatt - de végül magánvadás bűncselekmény állapítható meg - illetve magánvadás bűncselekmény miatt, valamint magánvadás és mellette közvadás bűncselekmény miatt tett feljelentést a nyomozó hatóságnál.

IV. Bíróság szerepe, teendői az elsőfokú bírósági eljárás előtt

Jelen részben a tanulmány a bíróság feladatait mutatja be a feljelentés megérkezésétől egészen a személyes meghallgatás, mint a magánvadás eljárás egyik legfőbb sajátossága végéig.

1. Bíróság teendői a feljelentést követően

A magánvadás eljárásban miután a feljelentés megérkezik a bíróságra, a bíróság büntető irodája azt érkezteti és lajstromozza. A bíróság ezt követően a feljelentést megvizsgálja.

A Be. 766. § szabályozza a bíróság teendőit a feljelentést követően, melynek értelmében a bíróság

- a feljelentést és az ügyiratokat megküldi az ügyészségnek, ha azok alapján olyan bűncselekmény látszik megállapíthatónak, amely miatt a vádat az ügyészség képviseli⁴⁰,
- a feljelentést és az ügyiratokat megküldi az ügyészségnek, ha szükségesnek tartja, hogy az ügyészség a vád képviselőjének átvételét megfontolja,
- felhívhatja a sértettet, hogy írásban pontosítsa a feljelentést, ha a feljelentésből a feljelentett kiléte vagy a bűncselekmény nem állapítható meg,
- a feljelentés alapján nyomozást rendelhet el.

⁴⁰ BH1982. 326. A magánvádra indult eljárásban a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia azt is, hogy nem áll-e fenn közvadásra üldözendő bűncselekmény.

Továbbá a Be. 766.§ (2) bekezdése kimondja, hogy a bíróság, ha ez a feljelentés és az ügyiratok tartalma alapján lehetséges, határoz az ügy áttételéről, az eljárás felfüggesztéséről vagy az eljárás megszüntetéséről⁴¹.

A feljelentés megérkezését követően a bíróság, mint minden érkezést követően vizsgálja, hogy van-e az eljárás lefolytatására hatásköre, illetve illetékessége. Napjainkban a gyakorlatot tekintve a magánvádas eljárások nagy számát teszik ki az interneten elkövetett rágalmozások és becsületsértések. A kialakult bírói gyakorlatot tekintve az interneten közzéssel megvalósult rágalmozás vagy becsületsértés esetén a bűncselekmény elkövetésének helye - amely egyben az általános illetékességi oknak felel meg - a weboldalt működtető szerver helye. Amennyiben a weboldal külföldi székhelyű szerverről működik, a bíróság illetékességét a terhelt lakó-, illetve tartózkodási helye határozza meg. A tárgyalás megkezdését követően magánvádas ügyben sincs helye - kizárólagos illetékességi ok kivételével - illetékesség hiánya miatt az ügy áttételének.⁴²

A közvádra üldözendő bűncselekmény lehetősége miatti ügyészségre történő áttétel esetében a Be. 766. § (4) bekezdése rögzíti, hogy a Be. 381. § (1) bekezdés a)-f) és h) pontjai estében a nyomozást nem kell elrendelni, vagyis amikor a cselekmény nem bűncselekmény, a bűncselekmény gyanúja hiányzik, valamely büntethetőséget, büntetendőséget kizáró ok áll fenn, halál, elévülés vagy kegyelem folytán a büntethetőség megszűnt, a cselekményt már jogerősen elbírálták, magánindítvány, feljelentés vagy legfőbb ügyész rendelkezése hiányzik vagy nincs magyar joghatóság.

A bíróság által történő megküldés esetén tehát az ügyészség megvizsgálja a feljelentést, e körben nincs kötve a bíróság álláspontjához. Előfordulhat ugyanis, hogy a bíróság közvádra üldözendő bűncselekmény lehetősége folytán az ügyet megküldi az ügyészség részére, azonban az ügyészség ezzel nem ért egyet, és az előzőek szerint felsorolt valamely okra hivatkozással, akár a bűncselekmény gyanújának hiányára tekintettel a feljelentést elutasítja. Ebben az esetben a Be. 381. § (2) bekezdése szerint az elutasításról szóló döntést kézbesíti a feljelentőnek, aki a

---

⁴¹ BH2013. 334. A magánvádas eljárásban, ha a bíróság álláspontja szerint a feljelentett cselekmény nem bűncselekmény, és ezért személyes meghallgatás nélkül megszüntető végzést hoz, a végzés rendelkező részében ekkor is nevesíteni kell az azonosított feljelentetteket, az indokolásában pedig nem mellőzhető annak ismertetése, hogy a feljelentő milyen cselekményt tart sérelmesnek. Ennek elmulasztása az indokolási kötelezettség megsértését jelenti.

⁴² BH2016. 167.

kézbesítést követő egy hónapon belül léphet fel magánvádlóként, és ezen határidőn belül pótolhatja a magánindítvány hiányát, hiányosságait is. A Be. 381. § (5) bekezdése teszi egyértelművé, hogy az ügyészség ilyenkor nem küldi vissza a bíróságnak a „magánvádasként megmaradt” bűncselekmény miatt az eljárás lefolytatására az ügyet, a magánvádlóként történő fellépésre vonatkozó nyilatkozatot pedig az ügyészségre kell megküldeni. Ebben az esetben a magánvádlónak a feljelentést elutasító határozat kézhezvételét követő egy hónapon belül ismételten nyilatkoznia szükséges, hogy magánvádlóként kíván-e fellépni. Mindez azt jelenti, hogy előfordulhat: a magánvádlónak kétszer szükséges nyilatkoznia az eljárás, vád képviselése körében, amennyiben pedig a feljelentés elutasítását követően nem erősíti meg a magánvádlóként való fellépésre vonatkozó szándékát, úgy a magánvádas eljárás folytatására már nincs lehetőség. Ha a sértett a feljelentés elutasítását követően magánvádlóként kíván fellépni, az ügyészség még mindig dönthet úgy, hogy a magánvádas eljárásban a vád képviselését átveszi. Amennyiben azonban erre nem kerül sor, úgy a feljelentést a sértett nyilatkozatával és az ügyiratokkal együtt nyolc napon belül meg kell küldenie a bíróságnak.⁴³

Ha az ügyészség egyetért a bíróság álláspontjával a közvádra üldözendő bűncselekmény gyanúját illetően, és ezen kívül nincsen olyan ok, amely a feljelentés elutasítását alapozná meg, úgy nyomozást rendel el⁴⁴. Ebben az esetben a nyomozást az általános szabályok szerint szükséges lefolytatni.

A bíróság az Be. 766. § (1) bekezdés b) pontja alapján a feljelentést és az ügyiratokat megküldi az ügyészségnek, ha szükségesnek tartja, hogy az ügyészség a vád képviselésének átvételét megfontolja. Amennyiben a bíróság az elkövetés jellege, az eljárásban érintettek személye folytán úgy gondolja, hogy indokolt lehet az ügyészségi vádképviselés, úgy az ügyet ennek megfontolására megküldheti az ügyészségnek. Az ügyészség ebben az esetben sincs kötve a bíróság - a megküldés által lényegében megtestesülő - javaslatához, szabadon dönt a vádképviselés átvételéről, vagy annak elvetéséről.⁴⁵ Az ügyészség az ügyiratok kézhezvételétől számított nyolc napon belül dönthet arról, hogy a vád képviselését átveszi-e. Ha az ügyészség átveszi a képviselést, erről közvetlenül értesíti a sértettet; ha nem veszi át, nyolc napon belül köteles visszaküldeni az ügyiratot a

---

⁴³ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁴⁴ Az előkészítő eljárással, a nyomozás felügyeletével és irányításával, valamint a befejező intézkedésekkel kapcsolatos ügyészi feladatokról szóló 9/2018. (VI.29.) LÜ utasítás 33. § (2) bekezdése értelmében az ügyészség a nyomozás elrendeléséről feljegyzésben rendelkezik.

⁴⁵ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

bíróságnak⁴⁶. Az átvétel elvetése nem gátolja az ügyészség azon jogait, hogy az ügyiratokat megismerheti, a tárgyaláson jelen lehet és a későbbiekben is - egy alkalommal - átveheti a vád képviselőjét⁴⁷.

Itt is kihangsúlyozandó, ahogy a fentiekben már kifejtésre került, hogy a sértett a nyomozó hatóságnál és az ügyészségnél is tehet feljelentést magánvádas bűncselekmény miatt, amennyiben a feljelentés nem a bírósághoz, hanem a nyomozó hatósághoz, ügyészséghez kerül megtételre, úgy az előzőek szerinti vizsgálatot az ügyészség saját hatáskörben végzi el, és dönt arról, nyomozást rendel el közvérdra üldözendő bűncselekmény gyanúja miatt, vagy átteszi a magánvádat a bíróságra. A Be. 766. § (3) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy ebben az esetben a bíróságnak már nincs lehetősége arra, hogy „látszó” közvérdra üldözendő bűncselekmény miatt, vagy a vád képviselőjére vonatkozó megfontolásra a feljelentést visszaküldje az ügyészségnek. Ugyanakkor a Be. 766. § (6) bekezdése lehetővé teszi, hogy ebben az esetben a bíróság nyomozást rendeljen el.

Figyelemmel arra, hogy a magánvádas eljárásban az eljárás alapja a feljelentés, így kellően pontosnak kell lennie ahhoz, hogy azt a bíróság érdemben tudja tárgyalni. Ennek alapján a feljelentés bírósághoz érkezésekor a bíróságnak lehetősége van arra, hogy felhívja a sértettet a feljelentés írásban történő pontosítására, ha a feljelentésből a feljelentett kiléte vagy a bűncselekmény nem állapítható meg.

A bíróság végzéssel nyomozást is elrendelhet⁴⁸, amelynek különös szabályait a Be. 767. §-ának rendelkezései tartalmazzák. A Be. 766. § (6) bekezdése szerint a bíróság nyomozást rendelhet el abban az esetben is, amennyiben az ügyészség részére történő áttétel nem indokolt, vagy annak nincs helye, vagy az áttételt követően az eljárás ismételtén a bíróság előtt folytatódik, a bíróság az ügyiratot visszakapta. A Be. egyértelműen meghatározza, hogy a nyomozás elrendelésére akkor van lehetőség, ha a feljelentett kiléte, személyes adatai, illetve elérhetősége ismeretlen, továbbá, amennyiben bizonyítási eszközök felkutatása szükséges⁴⁹. A nyomozás tehát nem terjedhet ki a

---

⁴⁶ Be. 766. § (5) bekezdése

⁴⁷ Be. 764. § (1)-(2) bekezdései

⁴⁸ a Be. 772. § (1) bekezdése értelmében a nyomozás elrendelése ellen nincs helye fellebbezésnek.

⁴⁹ Be. 767. § (1) bekezdése

bűncselekmény felderítésére. A nyomozásnak nem lehet célja és feladata a hiányzó tényállási elemek, események felderítése és tisztázása⁵⁰.

A nyomozás egyrészt vonatkozhat a feljelentett kilétének, személyes adatainak, vagy elérhetőségének (idézhető címének) megállapítására. Ebben az esetben a sértett pontosan meg tudja nevezni, hogy a bűncselekményt ki és hogyan követte el, de adott esetben nem ismeri az elkövetőt, esetleg nem tudja a teljes, pontos nevét vagy nem tudja az eljárás lefolytatásához szükséges személyes adatait. A nyomozás vonatkozhat még a bizonyítási eszközök felkutatására. Ebben az esetben a feljelentésben foglaltak alátámasztására rendelkezésre állhatnak bizonyítási eszközök, és ennek felkutatására rendelhető el a nyomozás. Ez a lehetőség is a magánvádló jogkeresését segíti, hiszen általában nincs arra lehetősége, hogy a bűncselekményt bizonyító bizonyítási eszközöket felkutassa és begyűjtse.

A nyomozás határidejét a bíróság határozza meg, elsőként legfeljebb két hónapban, azt kétszer, egyenként legfeljebb két hónappal hosszabbíthatja meg⁵¹. A nyomozást az általános nyomozó hatóság végzi, a Be. 34. § (1) bekezdése szerint a rendőrség.

Az általános szabályoktól eltérően a nyomozó hatóság nem saját döntése szerint végzi a nyomozást, hanem kötve van a bíróság rendelkezéseire. A nyomozás pontos célját a bíróság a nyomozást elrendelő végzésben határozza meg, és azt az ügyiratokkal együtt küldi meg a nyomozó hatóságnak. A nyomozó hatóság rendelkezési joga nagymértékben korlátozott, így külön kiemelésre került, hogy az eljárást nem szüntetheti meg és nem függesztheti fel⁵². Ugyanakkor értelemszerűen a nyomozás során az ügyészséget megillető jogok, illetve a nyomozó hatóságot az ügyészség irányába terhelő kötelezettségek sem alkalmazandóak.

Amennyiben a nyomozó hatóság a nyomozást elvégezte, úgy a részére megküldött és a nyomozás során keletkezett iratokat megküldi a bíróságnak. Amennyiben a nyomozás sikeres volt, úgy arról a bíróságnak értesítenie kell a magánvádlót, a lefolytatott bizonyítás iratait és annak eredményét a magánvádló megismerheti. Különös jelentősége lehet ennek az elkövető személyének megállapítása kapcsán, hiszen nagyban befolyásolhatja a magánvádló büntetőjogi igényének fenntartását, vagy

---

⁵⁰ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁵¹ Be. 767.§ (2) bekezdése

⁵² Be. 767.§ (2) bekezdése

elvetését. Ha azonban az elkövető kiléte a nyomozás adatai alapján sem volt megállapítható, úgy erről a nyomozó hatóság tájékoztatja a bíróságot, aki értelemszerűen megszünteti az eljárást.⁵³

A magánvádlónak az elrendelt és folyamatban lévő nyomozástól függetlenül is megmarad a rendelkezési joga. Ennek alapján, amennyiben a feljelentését időközben visszavonja, úgy a nyomozás folytatása szükségtelenné válik, annak folytatására nincs további lehetőség, így a nyomozó hatóság az addig keletkezett ügyiratokat a bíróságnak visszaküldi.

2. Személyes meghallgatás

A magánvádas eljárás egyik jellemző sajátossága a személyes meghallgatás, amelynek célja a felek békítése és a büntetőeljárás békés, kvázi megegyezés útján történő lezárása.⁵⁴ Amennyiben a bíróság nem hoz személyes meghallgatás nélkül az ügyben határozatot, akkor a tárgyalást megelőzően személyes meghallgatást kell tartani.

A személyes meghallgatás elrendelésére akkor van lehetőség, ha a Be. 766-767. §-aiban felsorolt - a fentebb ismertetett - intézkedések megtétele nem indokolt, vagy azokat a bíróság vagy az ügyészség elvégezte.

A bíróság az érintett személyek személyes meghallgatása érdekében ülést tart, amelyen a sértett és a feljelentett, valamint, ha az ügyészség a vád képviselőjét átvette, az ügyész jelenléte kötelező. Ha az ügyben több sértett van, a személyes meghallgatáson valamennyi sértett jelenléte kötelező. A személyes meghallgatáson a sértett képviselője jelen lehet.⁵⁵ Éppen ezért a bíróságnak a személyes meghallgatásra a feljelentettet és a feljelentőt idéznie kell, amennyiben az ügyben van védő, illetve a feljelentőnek képviselője őket pedig értesítenie.⁵⁶

A Be. 773. § (1) bekezdése rögzíti, hogy magánvádas eljárásban előkészítő ülés tartásának nincs helye. A magánvádas eljárásban a személyes meghallgatás pótolja lényegében az előkészítő ülést,

---

⁵³ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁵⁴ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁵⁵ Be. 768.§ (1) bekezdése

⁵⁶ 14/2007. BK vélemény

az előkészítő üléshez hasonlóan a személyes meghallgatás alkalmával a feljelentő és a feljelentett a bíróság közreműködésével megkísérelheti az eljárást gyorsabban, „sikeresen” lezárni, ezen kívül a bíróság felhívhatja a feleket, a felek rendelkezhetnek az eljárás további menetét befolyásoló kérdésekről.

Amennyiben kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmozás vagy becsületsértés esetén mindkét érintett személy feljelentést tett, úgy a személyes meghallgatáson értelemszerűen mindkettőjüknek jelen kell lennie, és mindkettőjük egyszerre sértettként és feljelentettként vesz részt az ülésen. Ennek alapján a személyes meghallgatáson a saját feljelentése kapcsán a magánvádló, míg az ellene tett feljelentés tekintetében a feljelentett jogai illetik meg és kötelezettségei terhelik a résztvevőket. A bíróságnak tehát e körben mind a két „szerepben” és mind a két feljelentés kapcsán az ügghöz igazodóan akár összevontan, de le kell folytatnia a személyes meghallgatást, és a feleket nyilatkoztatnia szükséges.

A Be. 769. § (6) bekezdése szerint magánvadás eljárásban több sértett esetén - a sértettek megegyezése, illetve ennek hiányában a bíróság kijelölése alapján - ki kell jelölni azt a sértettet, aki egyedül és önállóan magánvádlóként fog fellépni, míg a többi sértett ilyen esetben alapvetően a sértettet, illetve magánfelet megillető jogokat gyakorolhatja.

A sértettnek küldött idézésben figyelmeztetni kell, hogy amennyiben nem jelenik meg és magát nem menti ki, illetve elérhetetlenné válik, vagy önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni, továbbá az eljárási cselekményről engedély nélkül távozik, úgy kell tekinteni, hogy a feljelentését visszavonta. A kimentésre csak alapos okra történő hivatkozással, előzetesen, haladéktalanul van lehetőség⁵⁷.

A feljelentettet a sértett nevére és a bűncselekmény lényegére utalással kell megidézni⁵⁸, vagyis a feljelentést és más iratot főszabályszerűen nem szükséges részére megküldeni.

---

⁵⁷ BH1992. 302. Magánvadás büntetőügyben a magánvádlónak a személyes meghallgatásról való távolmaradása miatt az eljárás megszüntetése tárgyában hozott végzés kézhezvételétől számított 8 napon belül benyújtott olyan tartalmú orvosi igazolását, amely szerint a magánvádló a személyes meghallgatás időpontjában betegállományban volt, és ezért kifogásolja az eljárást megszüntető végzést: nem a végzés elleni fellebbezésként, hanem igazolási kérelemként az elsőfokú bíróságnak kell érdemben elbírálnia a méltányosság törvényi követelményének szem előtt tartása mellett.

⁵⁸ Be. 768.§ (4) bekezdése

A személyes meghallgatásra megidézettekén kívül jelen lehet még az ügyész, értelemszerűen a védő, a sértett képviselője, és amennyiben a feljelentett külföldi állampolgár, úgy államának konzuli tisztviselője.

A személyes meghallgatás azzal kezdődik, hogy a bíróság megállapítja a sértett és a feljelentett személyazonosságát, majd ismerteti a feljelentés lényegét. Amennyiben fennáll a viszonyvadás lehetősége, úgy köteles a bíróság erre a feljelentettet figyelmeztetni. A Be. rögzíti, hogy ezt követően a bíróság megkísérli a sértett és a feljelentett kibékítését.

A részletszabályok és további előírások hiánya egyértelműen mutatja azt a jogalkotói szándékot, miszerint ebben az esetben és helyzetben a bíró a büntető perrendtartás szoros és szigorú szabályaiból a felek kibékítése érdekében - értelemszerűen a felek jogainak messzemenőig történő figyelembevételével mellett - kiléphet, és aktív szerepet vállalhat a felek közötti konfliktus feloldásában, kibékítésükben.⁵⁹

Saját gyakorlatom tapasztalatai alapján azt gondolom, hogy a felek békítése során meg kell próbálni a probléma forrását megtalálni, de közben arra is figyelemmel kell lenni, hogy az „indulatokat” ne borzoljuk fel. A feljelentőket sok esetben nem az vezérli a feljelentés megtételkor, hogy mindenképpen büntessék meg a feljelentett személyt, hanem az, hogy a bíróságon - mintegy elégtételként, melyről a tágabb környezet is értesül - kérjenek tőle bocsánatot. Persze a békítés sem vezet minden esetben eredményre, és ha nem megy, abban is van egy pont, amin túl azt nem is kell erőltetni. Ebben az esetben már előtérbe kerül a feljelentő azon szándéka, hogy a feljelentett büntetőjogi felelősségét a bíróság állapítsa meg, hiszen számára ez lesz a megfelelő elégtétel.

Magánvadás ügyben a feljelentésnek feltételhez kötött visszavonása joghatályos visszavonásnak nem tekinthető. Magánvadás ügyben történt személyes meghallgatás során a bíróság nem hozhat kártérítés megfizetésére kötelező határozatot.⁶⁰

A jogalkotó tehát a békítés megkísérlését kötelező feladatként rója a bíróságra, tehát a személyes meghallgatást vezető bírónak, bírósági titkárnak legalább meg kell kísérelnie a felek békítését. A

---

⁵⁹ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁶⁰ BH1979. 410.

személyes meghallgatáson lezajlott békítésnek két végeredménye lehet. A békítés eredményétől függően pedig eltérően alakulnak a további eljárási lépések és lehetőségek, így a bíróságnak a jegyzőkönyvben rögzítenie szükséges, hogy a békítés eredményesen, vagy eredménytelenül zárult.

Amennyiben a sértett és a feljelentett békítése sikeres és *eredményre vezetett*, úgy a bíróság ezt a jegyzőkönyvben rögzíti és az eljárást értelemszerűen megszünteti [Be. 771. § (1) bekezdés c) pont]. A békítés akkor tekinthető eredményesnek, ha a békítés során a sértett és a feljelentett közötti párbeszéd eredményeként a sértett nem kívánja a továbbiakban az eljárás folytatását. A bíróságnak minden esetben fel kell hívnia a sértett figyelmét arra, hogy a sikeres békítés eredményeképpen az eljárás megszüntetésre kerül, ennek tükrében kell az eljárás folytatásáról nyilatkoznia⁶¹.

A békítés kifejezi azt, hogy a felek közötti valamilyen kommunikáció, kölcsönös megegyezés, megbékélés, vagyis a konfliktus feloldásának eredménye vezet a büntetőeljárás megszüntetéséhez. A büntetőeljárás ezen a jogcímen való megszüntetésére abban az esetben kerülhet sor, amennyiben feljelentő és a sértett közötti békülés az ülésen a békítés eredményeként következett be.⁶²

Amennyiben a *békítés nem vezet eredményre*, vagyis annak lefolytatását követően a sértett változatlanul kívánja az eljárás lefolytatását, az eljárás további részében a sértett magánvádlóként, a feljelentett pedig vádlottként vesz részt az eljárásban. Vagyis a békítés eredménytelen lefolyását követő eljárási cselekmények során már a feljelentőből magánvádló, a feljelentettből vádlott, a feljelentésből pedig vád lesz, lényegében ezzel indul meg a tényleges magánvádas eljárás.

3. Az eljárás megszüntetése

A jelenleg hatályos eljárási törvény rögzíti, hogy a bíróság az eljárást megszünteti, ha

- a sértett a feljelentést visszavonta,
- a sértett mulasztását a feljelentés visszavonásának kell tekinteni, vagy
- a személyes meghallgatáson a sértett és a feljelentett békítése eredményes.⁶³

---

⁶¹ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁶² Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁶³ Be. 771.§ (1) bekezdése

Amennyiben a sértett az elsőfokú eljárás megkezdése előtt, vagyis legkésőbb a békítés lezárásáig a formától függetlenül, de tartalma szerint úgy nyilatkozik, hogy az eljárás lefolytatását a továbbiakban nem kívánja, úgy kell tekinteni, hogy a feljelentését visszavonta, és a bíróságnak az eljárást meg kell szüntetnie.

Ezen kívül a Be. egyértelműen rögzíti, hogy milyen eseteket kell még úgy tekinteni, hogy a sértett a feljelentést visszavonta. Amennyiben a sértett a személyes meghallgatáson nem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem mentette ki, illetve elérhetlenné vált, vagy önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni, továbbá az eljárási cselekményről engedély nélkül távozik, úgy kell tekinteni, hogy a feljelentést visszavonta. Ahogy korábban már írtam a sértettet erre az idézésben figyelmeztetni kell. Továbbá a sértett a személyes meghallgatásról ismételt vagy súlyos rendzavarása esetén sem utasítható ki, illetve vezettethető ki. Ha a sértett a rendzavarással nem hagy fel, és ezzel lehetlenné teszi a személyes meghallgatás jelenlétében való folytatását, úgy kell tekinteni, hogy a feljelentést visszavonta.⁶⁴

Ezen kívül a bíróság felhívásának, így például a feljelentés pontosítására, a bizonyítási eszközök megjelölésére vonatkozó felhívás elmulasztása is az eljárás megszüntetését eredményezi.

Amennyiben a bíróság az eljárást megszünteti, mert a feljelentést visszavonták, a sértett mulasztott, vagy a békítés eredményre vezetett, úgy a viszonvád alapján indult eljárást is meg kell szüntetnie, de csak abban az esetben, ha egyébként a magánindítvány előterjesztésének határideje a személyes meghallgatás napjáig lejárt⁶⁵. Ha a határidő nem járt le, akkor a viszonvád tekintetében „önállóan” szükséges a feleknek nyilatkoznia, a bíróságnak rendelkeznie.

---

⁶⁴ Be. 768.§ (3) - (3a) bekezdései

⁶⁵ Be. 771.§ (3) bekezdése

4. Bírósági titkár eljárása

Az utóbbi években erősödött az a jogalkotói szándék, hogy a bírósági titkárok hatáskörének bővítésével a bírák terheit csökkentsék, a bírói munka pedig kizárólag az érdemi tevékenységre koncentrálódjon.⁶⁶

A jelenleg hatályos Be. a bírósági titkár magánvádas büntetőeljárásban végezhető eljárási cselekményeit az alábbiak szerint szabályozza:

A jelenleg hatályos Be. értelmében a feljelentés kapcsán elrendelhető intézkedések - ügyészségnek megküldés, nyomozás elrendelése, sértett felhívása - és a személyes meghallgatás során bírósági titkár is eljárhat, és elláthatja a bíróság feladatait. Ugyanakkor az eljárást kizárólag a Be. 487. §-a és a Be. 488. § (1) bekezdés a)-b) és e)-g) pontja, valamint a Be. 488. § (2) bekezdése alapján függesztheti fel, más okra hivatkozással erre nincs jogosultsága. Ezen kívül a bírósági titkár is jogosult a büntetőeljárás megszüntetésére, ennek során jogosult a Be. 771. §-a szerint, valamint a törvényben meghatározott egyéb, általános okokra hivatkozással az eljárás megszüntetéséről is dönteni, de nem szüntetheti meg arra hivatkozással, hogy a feljelentésben szereplő cselekmény nem bűncselekmény, a feljelentés tárgyává tett jelentősebb tárgyi súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége valamely bűncselekmény elbírálásának, vagy a törvényben meghatározott egyéb okból a vádlott büntethetősége megszűnt.⁶⁷

V. Illeték viselésének szabályai a magánvádas eljárásban

Ezen külön eljárás abban is eltér a közvádas eljárásoktól, hogy törvényben szabályozott esetben illeték kell leróni. A magánvádas eljárásban felmerülő illetékek összegét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) szabályozza. A feljelentőnek a magánvádas eljárás

---

⁶⁶ dr. Dallos Zoltán: A magánvádas büntetőeljárás egy bírósági titkár szemével In. https://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/dallos_zoltan__a_maganvadas_buntetoeljaras_egybirosagi_titkar_szemevel%5bogi_forum%5d.pdf

⁶⁷ Be. 770.§ (1)-(2) bekezdései

lefolytatásáért 10.000 forint eljárási illetéket kell lerónia. A fellebbezési illeték szintén 10.000 forint, a perújítási indítvány és felülvizsgálati indítvány illetéke pedig 15.000 forint.⁶⁸

Amennyiben magánvádas eljárásban több feljelentő tesz feljelentést egy beadványban, továbbá, ha több feljelentő különálló ügyeit egyesítik, akkor mindegyik feljelentő köteles az illetéket megfizetni. Ha ugyanannak a feljelentőnek több ügyét egyesítik, az egyesítést követően az illetéket csak egyszer kell megfizetni.⁶⁹

Viszonvád esetén az illetéket mindkét vádra vonatkozóan külön meg kell fizetni.⁷⁰

Nem tekinthető kizárólag magánvád alapján folytatottnak az eljárás, ha ugyanannak a sértettnek a sérelmére elkövetett és egymással összefüggő olyan bűncselekmények miatt indult, amelyek miatt részben közvádnak, részben magánvádnak van helye. Nem kell illetéket fizetni az eljárásnak abban a szakaszában, amelyben a vádat az ügyész képviseli.⁷¹

Illetékmentes a magánvádas eljárásban:

- a terhelt és a védő fellebbezése, perújítási kérelme és felülvizsgálati indítványa
- ha az eljárást a személyes meghallgatás megkezdése előtt vagy a személyes meghallgatás alapján a bíróság megszünteti.

A gyakorlatban a magánvádas ügyekben a feljelentések általában úgy érkeznek meg a bírósághoz, hogy azokon nincs leróva az illeték. Amennyiben az ügy személyes meghallgatásra kitűzhető, akkor a bíróságnak fel kell hívnia a feljelentőt, hogy az illetéket 8 napon belül rója le. Ez a bírósági gyakorlatban eltérően alakulhat bíróságoként, hogy a feljelentőt (sértettet) pontosan mikor is hívják fel az eljárási illeték lerovására. Ez a felhívás megtörténhet a személyes meghallgatásra idézéssel együtt, egyidejűleg, de akár a személyes meghallgatáskor. Amennyiben a feljelentő a magánvádra folyó büntetőeljárásban az eljárási illetéket - a bíróság felhívásában megjelölt határidőn belül - nem róta le nincs helye az eljárás megszüntetésének, nem megszüntetési ok.⁷² Az

---

⁶⁸ Itv. 52. § (1) bekezdése

⁶⁹ Itv. 52. § (2) bekezdése

⁷⁰ Itv. 52. § (2) bekezdés

⁷¹ Itv. 52. § (4) bekezdése

⁷² BH2001. 108.

Itv. egyértelműen rögzíti, hogy amennyiben a magánvádló az illetéket a felhívás ellenére nem fizeti meg, ekkor a bíróság leletet készít⁷³.

További fontos szabály, hogy a bíróság a jogszerűen kiszabott eljárási illetéket méltányosság jogcímén nem engedheti el, illetve nem mérsékelheti.⁷⁴

VI. Záró gondolatok

A tanulmány a magánvádas eljárás sajátosságainak, annak is az elsőfokú bírósági szakba kerülését megelőző részének a bemutatását tűzte ki célul. Ezen külön eljárás szabályainak áttekintése után álláspontom szerint kimondható, hogy a magánvádas eljárás során az eltérő eljárási szabályok alkalmazása mellett a jogalkalmazóknak is egyfajta más megközelítésben indokolt eljárniuk, hiszen ellenben a közvádas eljárásokkal, ahol az ügyész jár el közvádlóként, a magánvádas eljárás során a jogalkotó a vád képviselőjét a sértettre bízta.

A magánvádas eljárás során a speciális eljárási szabályok alkalmazásának jogpolitikai indoka alapvetően az eljárás minél gyorsabb lefolytatása és egyszerűsítése. A gyakorlati tapasztalataim azt mutatják, hogy a sértettek sokszor hirtelen felindulásból és sok esetben családtagjaik, ismerőseik ellen tesznek feljelentést, és amikor már a feljelentés a bíróságra kerül, vagy már személyes meghallgatásra kerül az ügy, akkor az esetek nagy többségében már rendezték is a problémát és kibékültek. Ezt vagy még a személyes meghallgatás előtt vagy már a személyes meghallgatáson jelentik be, vagy az esetek többségében meg sem jelennek, így a bíróság az eljárást megszünteti.

Mindenképpen hangsúlyozandó, hogy a magánvádas eljárás alapja a sértett és az elkövető közötti konfliktus, amire nem feltétlenül a büntetőjog - a magánvádas eljárás - a megoldás.

---

⁷³ Itv. 54. § (4) bekezdése

⁷⁴ BH1997. 539.

Felhasznált irodalom

- Balogh Jenő: A sértett fél jogköre a büntetőjogban. A sértett fél indítványára büntetendő cselekmények tana.
- Belovics Ervin - Gellér Balázs - Nagy Ferenc - Tóth Mihály: Büntetőjog I., Általános rész, A 2012. évi C. törvény alapján. HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Digitális Tankönyvtár.
- Fantoly Zsanett- Budaházi Árpád: Büntető eljárásjogi ismeretek II. Dinamikus Rész. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019.
- Herke Csongor: Büntető eljárásjog. Egyetemi jegyzet. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Pécs, 2018.
- Dr. Kiss Anna: A sértett szerepe a büntetőeljárásban. Országos Kriminológiai Intézet. 2018.

Felhasznált jogszabályok

- A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény és miniszteri indokolása
- A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
- Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény
- Az előkészítő eljárással, a nyomozás felügyeletével és irányításával, valamint a befejező intézkedésekkel kapcsolatos ügyészi feladatokról szóló 9/2018. (VI. 29.) LÜ utasítás

Bírósági döntések, Büntető Kollégiumi vélemények, Egyéb

- 666/B/2003. AB határozat
- 40/1993. (VI. 30.) AB határozat
- 95/2008. (VII. 3.) AB határozat
- BH1979. 410.
- BH1982. 326.
- BH1987. 422.
- BH1992. 302.
- BH1994. 297.

- BH1997. 539.
- BH2001. 108.
- BH2007. 149.
- BH2013. 334.
- BH2016. 167.
- EBH2006. 1395.
- EBH2006. 1500.
- EBH2012. B. 17.
- 14/2007. BK vélemény

Internetes hivatkozások

- dr. Fekete-Lupcsa Anita: A magánvádas eljárás. In.
https://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/fekete-lupcsa_anita_a_maganvadas_eljaras%5bjogi_forum%5d.pdf
- dr. Dallos Zoltán: A magánvádas büntetőeljárás egy bírósági titkár szemével In.
https://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/dallos_zoltan_a_maganvadas_buntetoeljaras_egybirosagi_titkar_szemevel%5bjogi_forum%5d.pdf